

Ecologische moestuin: zuiverheid troef

Auteur Koen Vandepopuliere

Ultraverse, niet met chemicaliën bespoten groenten uit eigen tuin. Weinig is lekkerder dan dat. Steeds meer mensen beseffen dat: het aantal volkstuinen en hobbyboeren neemt dan ook snel toe. Maar is dat geen huzarenwerk, een ecologische moestuin? Nou, dat valt wel mee. Er zijn tal van trুকjes die ziekten en plagen vermijden, en de opbrengst vergroten. We zetten er enkele op een rijtje.

Wie wil nog bestrijdingsmiddelen als je ook zonder dat, heerlijke prinsessenboontjes krijgt?

Een goed begin is je tuin te bemesten met compost. Die kan je kopen, of zelf maken. Heb je vragen over thuiscomposteren? Neem dan contact op met de compostmeesters, via de gemeentelijke milieudienst.

Groenbemesters

Drie typische categorieën groenbemesters zijn vlinderbloemigen (klavers, luzerne,...), kruisbloemigen (zoals gele mosterd) en grassen (raaigras, kanariezaad,...). Zaai ze wanneer in je tuin de vroege aardappelen of groenten zijn geoogst. Ze laten je nog even genieten van mooie, kleurrijke bloemen, houden goede grond ter plaatse en geven onkruid minder ruimte om te groeien. Groenbemesters verhinderen ook dat in de winter teveel stikstof uit de bodem wegspoelt, naar grond- of oppervlaktewater. Eén categorie, de vlinderbloemigen, bindt zelfs (via wortelknolletjes) stikstof uit de lucht, zodat je bodem nog meer voedingsstoffen gaat bevatten. Let wel: categorie 'kruisbloemigen' gebruik je beter niet op lichte gronden omdat ze waardplanten zijn voor knolvoet, een koolziekte.

Slakken

Voorkom slakken. Doe dit door je tuin netjes te houden: slakken schuilen namelijk graag onder tuinafval. En als je regelmatig hakt, droogt het bovenste laagje van de grond uit. Slakken kunnen zich daarop moeilijker verplaatsen. Strooi ook hindernissen uit, bijvoorbeeld in de zaaibedden: scherp zand, fijne oesterschelpjes, eischalen en sparrennaalden. Dat prikt in de weke buikjes van slakken, waardoor ze er liever wegblijven. Tenslotte houden een aantal planten door hun scherpe geur slakken op afstand: denk aan tomaten, tijm, salie, knoflook, hysop en Oost-Indische kers. Bescherm ook jonge plantjes door er een scherpe plastic rand rond te zetten, bijvoorbeeld een plastic fles of een potje zonder bodem. Andere verticale hindernissen, of gootjes met water, rond een groenteperceel bemoeilijken eveneens de doorgang voor slakken. In de handel worden trouwens plastic schotjes verkocht die je rond een groenteperceel kan plaatsen. Tenslotte nog deze tip: laat kippen en eenden in de moestuin los vóór het zaaien. Ze ruimen namelijk al heel wat slakken op.

Natuurlijke vijanden

Trek natuurlijke vijanden aan: insectenetende vogels, egels, padden, roofinsecten, ... Ze houden een beginnende aantasting door insecten (en andere dieren, zoals slakken) in toom door die, bijvoorbeeld, op te eten. Je trekt de vijanden aan met vijf maatregelen. Om te beginnen, gelaagde begroeiing (bomen, struiken, kruidlaag, bodembedekkers, strooisellaag). En met: gedoornde struiken (zijn een vogelschuilplaats), nestkastjes voor insectenetende vogels en eenvoudige bloemen waar nectar bereikbaar is voor insecten. Sommigen raden zelfs aan een plaag niet meteen te behandelen, zodat die, in een goede ecologische tuin, zijn eigen vijanden aantrekt.

Insecten en woelratten

Heel wat planten zijn te kweken onder insectengaas: een soort fijnmazig weefsel, met mazen zo fijn dat er geen insecten doorheen kunnen. Het is bruikbaar bij teelten die soms door vliegende insecten worden belaagd, zoals wortelen, prei of kolen. En woelratten? Die belemmer je de toegang tot de moestuin door een vlierhaag. Die heeft namelijk een dicht en warrig wortelstelsel, waar de ratten zich moeilijker tussen kunnen wringen.

Een rode biet smaakt des te lekkerder als die zelf is geteeld, of bio is, of beide.

'Volkstuinen' kenden de jongste jaren een steil succes.

Ras

Kies het juiste ras. Ga er voor een met snelle begingroei zodat onkruid geen kans maakt. En voor een dat goede wortels vormt: dat zorgt dat minder kunstmest nodig is. Het ene ras heeft ook meer weerstand tegen ziektes en insectenvraat dan het andere. Onder meer in dat verband is het een goed idee 'streekeigen' rassen te kiezen (geen uit warmere landen, bijvoorbeeld), want ze zijn beter aangepast aan het plaatselijke bodemtype en klimaat, waardoor ze robuuster zijn en meer weerstand bieden tegen ziektes. Let er ook op elk ras in het juiste seizoen te kweken.

Vruchtwisseling

De kans op ziektes en plagen verhoogt, helaas, als je altijd hetzelfde gewas (of een gewas van dezelfde familie) op hetzelfde perceel zet. Bodemcystenaaltjes, bijvoorbeeld, tasten aardappelen aan en overleven lang in de bodem. Elk extra jaar dat je aardappelen op dat perceel zet, schotel je de aaltjes hun favoriete voedsel voor. En de knolvoet die vorig jaar je bloemkool aantastte, houdt ervan als je het jaar erna op hetzelfde perceel dezelfde of een andere kool (boerenkool?) plant, want ook die vindt hij wel lekker. Met onvoldoende vruchtwisseling kweek je als het ware plagen... !

Intussen bestaat wel al heel wat kennis over gewassen die mekaar best niet opvolgen. Zo plant je best geen ui na prei, of omgekeerd. Ze behoren namelijk tot dezelfde familie, en zorgen ervoor dat schimmelziekten jaar na jaar beter gedijen. Erwt en bonen volgen mekaar ook beter niet op (gevaar voor schimmelziekten en aaltjes). Te vermijden zijn ook het laten opvolgen van koolgewassen (gevaar voor knolvoet), wortel en aardappel na mekaar telen (wortelrot en aaltjes), of boon na knolselder of witloof (schimmelziekten). Ook is het geen goed idee witloof te planten het jaar nadat op dat perceel kolen stonden, andijvie, spinazie, sla, knolselder of erwt, want daarvan houden sclerotina en aaltjes.

Beter is vruchtwisseling. Als we alle mogelijke ziektes van alle families incalculeren, wacht je best minstens zes jaar. Je kan dat regelen door de moestuin in zes gelijke stukken te verdelen en de gewassen jaarlijks te laten roteren over de percelen.

Je wil ecologisch tuinieren? Hierbij alvast enkele webtips.

- www.zonderisgezonder.be/bestrijdingsgids/ziekten-en-plagen/in-de-moestuin: pagina's met talloze tips over preventie of bestrijding van ziekten en plagen, zonder pesticiden.
- www.ikgeeflevenaanmijnplaneet.be/uploads/ongewenste_gasten.pdf: voorkomen en wegwerken van ongewenste gasten, zoals onkruid, mieren en vliegen, in je tuin (of huis)
- www.velt.be: Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren.
- www.volkstuin.be: vzw Vlaamse Volkstuin-Werk Van De Akker. De grootste vereniging van tuinliefhebbers in Vlaanderen.
- www.ecologischlogisch.be: uitvoerige informatie omtrent ecologisch tuinieren. Van, onder meer, Velt en Vlaamse Volkstuin.

Combinatieteelt

Gewassen combineren doe je als je bijvoorbeeld wortel op hetzelfde perceel plant als ui en knoflook. Zo'n combineren heeft veel voordelen. Je hebt dan namelijk verschillende wortelstelsels naast elkaar die alle bodemlagen gebruiken. Tevens lokt dan de ene plant insecten die nuttig zijn voor de buurplant, en jaagt die belagers van een andere weg. Voorbeelden van geschikte combinaties zijn, behalve die wortel met ui en knoflook, ook nog het telen van sla samen met prei, wortel, radijs en kervel; kool met tomaat, boon, knolselder; aardappel met boon, kool, erwt, en tomaat met wortel, kool, prei en selder. En sterk geurende kruidenplanten zoals mierikswortel aan de rand van een groentebed verwarren met hun geur belagers of trekken gunstige insecten aan.

Verenigingen

Enkele verenigingen staan je bij met raad en daad als je verder wil gaan met een ecologische moestuin. Zo is er de vzw Vlaamse Volkstuin-Werk Van De Akker die ernaar streeft mensen te laten tuinieren in hun eigen omgeving (zelfs als ze zelf geen huis met tuin hebben), en hen op te leiden tot milieubewuste tuinders. Ze geeft talloze voordrachten, demonstraties, tentoonstellingen,... en informeert en ondersteunt haar leden via een informatieblad en website. Die vzw telt meer dan 35.000 leden en een 205-tal plaatselijke afdelingen, verspreid over Vlaanderen. Belangrijk is ook Velt (Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren). Ze focust op biologisch tuinieren, biologische voeding en ecologisch leven. Velt heeft 100 plaatselijke afdelingen en 13.000 leden. Allebei, Velt en Volkstuin vzw, hebben voldoende kennis om de ecologische moestuin tot een absoluut succes te maken. En dan was tuinieren nog nooit zo ecologisch, gezond, én leuk. En wil je toch je toch biologische groenten zonder eigen moestuin? Dan is er nog altijd de biowinkel, natuurlijk.

De Week zonder pesticiden

Zonder pesticiden, het kan

20 > 30
Maart 2014
Overal in Wallonië en Brussel

02 775 75 75

Randanimatie • Debatten • Demonstraties • Conferenties
www.weekzonderpesticiden.be

Adalia natagora la nature avec vous Wallonie REGION DE BRUXELLES-CAPITALE BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST l'avenir.net imagine

visie.be - pictures: thinkstock